

**PROGRAMMA VAN MAATREGELEN BIJ
ARCHEBO-RAPPORT 2017A255**

PROGRAMMA VAN MAATREGELEN TIELT-WINGE - SOLVELD

J. CLAESEN, B. VAN GENECHTEN, G. VERBEELEN, E. DIRIX
& N. PIL
JANUARI 2017

1. Programma van maatregelen

Het programma van maatregelen geeft een gemotiveerd advies over het al dan niet moeten nemen van maatregelen voor de omgang met archeologisch erfgoed bij bodemingrepen. Het beschrijft de aard van deze maatregelen en de uitvoeringswijze van de eventuele maatregelen.

Gemotiveerd advies

Het gemotiveerd advies is gebaseerd op het verslag van resultaten van het vooronderzoek (projectcode 2017A156). De vaststellingen over de aan- of afwezigheid van archeologische sites en hun aard worden geconfronteerd met de door de initiatiefnemer voorgenomen bodemingrepen. Op basis van deze confrontatie motiveert het advies of er maatregelen nodig zijn, welke deze zijn, en wat hun uitvoeringswijze is.

Het uitgevoerde vooronderzoek is volledig. Alle relevante beschikbare bronnen zijn geraadpleegd. Tot op heden werd enkel een bureauonderzoek uitgevoerd.

Aangezien het terrein over een Sdf-bodem beschikt en het bodemarchief van het terrein buiten enkele mogelijke lichte verstoringen – veroorzaakt door het diepploegen – intact moet zijn, wordt er geen **landschappelijk bodemonderzoek** geadviseerd.

Het uitvoeren van een **veldkartering** is niet zinvol. Het terrein doet dienst als weiland en bestaat dus uit gras.

Verder is de mogelijke aanwezigheid van archeologische sporen en archeologische vondsten op het terrein niet van die aard dat **geofysisch onderzoek** de aan- of afwezigheid van een waardevolle archeologische site kan bevestigen of uitsluiten.

In de omgeving van het onderzoeksgebied werden eerder lithische artefacten aangetroffen. Het betreft echter geen concentraties, maar enkele losse vondsten. Deze kunnen evenwel quasi overal aangetroffen worden waardoor het niet opportuun is om een **verkennend archeologisch booronderzoek** uit te voeren.

Er dient evenwel een **proefsleuvenonderzoek** plaats te vinden. Op het belendend perceel werden immers onder meer sporen van ijzerwinning uit de Romeinse periode aangetroffen.

Tijdens het proefsleuvenonderzoek dient er **metaaldetectie** van het vlak alsook de storthopen uitgevoerd te worden.

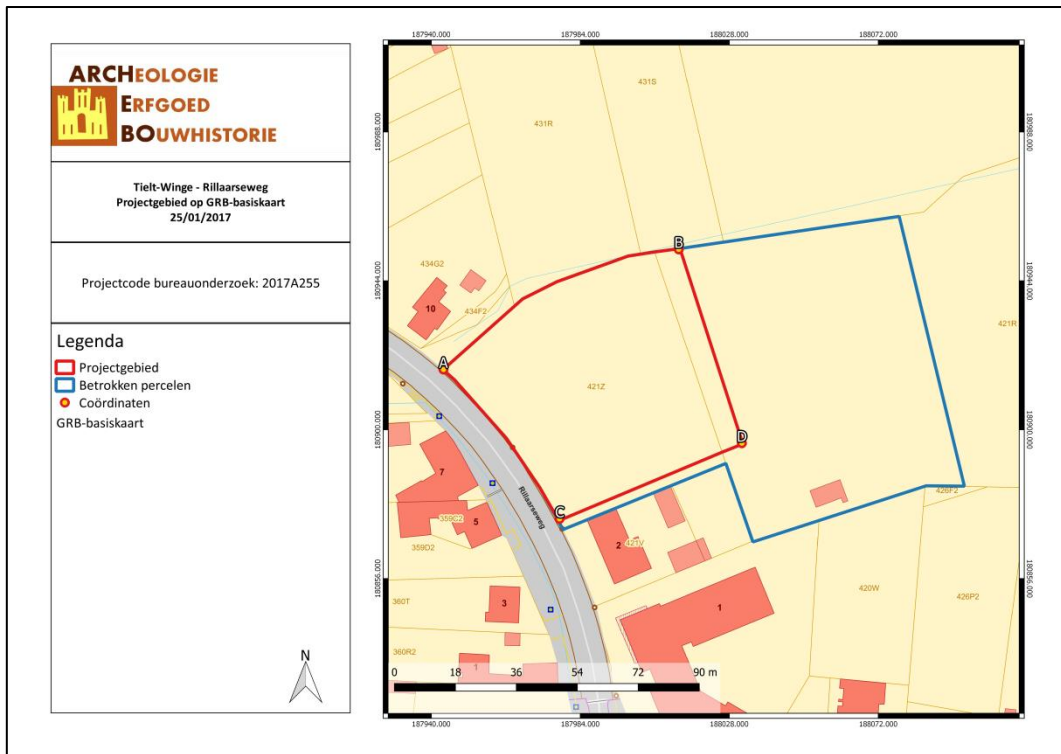
Indien er tijdens het proefsleuvenonderzoek archeologische waardevolle sporen worden aangetroffen, kan dit onderzoek gevolgd worden door een eventuele **archeologische opgraving**.

Programma van maatregelen voor vooronderzoek met ingreep in de bodem

Administratieve gegevens

Technische Fiche

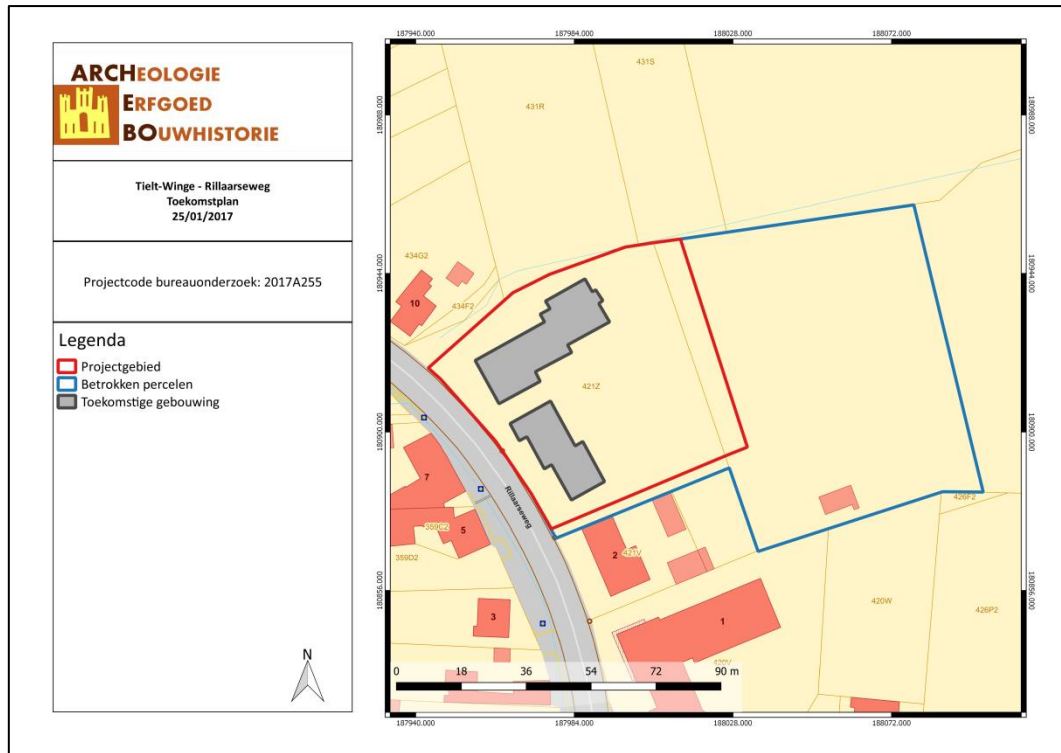
Naam & adres initiatiefnemer:	Dezimmo Keulestraat 20 3390 Tielt-Winge		
Opdrachtnemer:	ARCHEBO bvba Merelnest 5 3470 Kortenaak		
Veldwerkleider:	Jan Claesen		
Erkend archeoloog:	OE/ERK/Archeoloog/2015/00014		
Locatie:	Tielt Winge, Rillaarseweg		
Coördinaten :	A	X	187943,598
		Y	180917,802
	B	X	188013,068
		Y	180953,297
	C	X	187977,878
		Y	180873,658
	D	X	188031,721
		Y	180896,015
Kadastrale percelen:	Afdeling 1, sectie B, percelen 421Z & 421 Y		

Figuur 1: Kaart met situering van het onderzoeksgebied op de GRB-Kadasterkaart (Geopunt, 2017)

Aanleiding van het vooronderzoek

Naar aanleiding van een stedenbouwkundige aanvraag heeft ARCHEBO bvba in opdracht van de opdrachtnemer een archeologienota opgemaakt. Op het terrein zal de opdrachtgever appartementsgebouwen realiseren met ondergrondse parkeergelegenheid. Dit alles gaat gepaard met graafwerken waardoor het bodemarchief verstoord zal worden.

Figuur 2: Toekomstige situatie

Resultaten van het vooronderzoek zonder ingreep in de bodem

Voor het bureauonderzoek werd gebruik gemaakt van zo veel mogelijk beschikbare bodemkaarten, geologische kaarten, historische kaarten en archeologische gegevens. Het onderzoek toonde aan dat het plangebied waardevolle archeologische resten zou kunnen bevatten, waarbij het vermoedelijk zou gaan om artefactvondsten uit de steentijden en/of grondsporen en artefacten, gelinkt aan agrarische bewoning of activiteit uit de metaaltijden tot de nieuwe tijd. Bovendien bevinden zich op het belendend perceel archeologische waarden die duiden op ijzerproductie in de Romeinse periode (CAI-locatie 209101 & 158928).

Verder geeft cartografisch materiaal weer dat het onderzoeksgebied vanaf de late 18de eeuw geen bebouwing kenden en in gebruik was als akkerland. Net ten zuiden van het terrein bevonden zich in deze periode wel twee woonerven. Ook al is er in voorgaande periodes mogelijk wel bebouwing geweest op de te onderzoeken percelen, toch kunnen we algemeen stellen dat het onderzoeksgebied een lage densiteit aan bebouwing kent.

Op basis van de bureaustudie kan besloten worden dat het onderzoeksgebied over een hoog archeologisch potentieel beschikt. Bovendien lijkt het bodembestand weinig aangetast te zijn gedurende de laatste eeuwen, waardoor de kans op het aantreffen van archeologische sporen hoog ingeschat wordt.

Randvoorwaarden

Momenteel is het projectgebied in gebruik als weiland. De initiatiefnemer is geen eigenaar van het terrein. De eigenaars laten geen werken toe vooraleer een bouwvergunning is bekomen. Ingrenen in de bodem zijn dan ook pas mogelijk na het overdragen van de gronden. Daarom zal hier een nota met uitgesteld onderzoek worden opgesteld.

Wat de betrokken percelen voor de stedenbouwkundige aanvraag betreft, zal een servitudeweg (aan de zuidkant van het projectgebied) en het oostelijke deel afgesplitst worden en het overige deel blijven dienen als landbouwgrond. Op de westelijke zone zullen de appartementen met ondergrondse parkeergelegenheid gerealiseerd worden

Vraagstelling & onderzoeksdoelen

Het doel van een proefsleuvenonderzoek is het evalueren van de archeologische waarde op het gehele terrein door een beperkt maar statistisch representatief deel van dat terrein op te graven. Dit gebeurt door middel van een minimum aan destructie van het archeologisch erfgoed.

Volgende onderzoeksvragen dienen minstens beantwoord te worden:

- *Welke zijn de waargenomen horizonten, beschrijving + duiding?*
- *Waardoor kan het ontbreken van een horizont verklaard worden?*
- *Zijn er tekenen van erosie?*
- *In hoeverre is de bodemopbouw intact?*
- *Is er sprake van een of meerdere begraven bodems?*
- *Zijn er sporen aanwezig? Zo ja, geef een beknopte omschrijving.*
- *Zijn de sporen natuurlijk of antropogeen?*
- *Hoe is de bewaringstoestand van de sporen?*
- *Maken de sporen deel uit van één of meerdere structuren?*
- *Behoren de sporen tot één of meerdere periodes?*
- *Kan op basis van het sporenbestand in de proefsleuven een uitspraak worden gedaan over de aard en omvang van occupatie?*
- *Zijn er indicaties (greppels, grachten, lineaire paalzettings, ...) die kunnen wijzen op een inrichting van een erf/nederzetting?*
- *Zijn er indicaties voor de aanwezigheid van funeraire contexten? Zo ja;*
 - *Hoeveel niveaus zijn er te onderscheiden?*
 - *Wat is de omvang?*
 - *Komen er oversnijdingen voor?*
 - *Wat is het, geschatte, aantal individuen?*
- *Kunnen de sporen gelinkt worden aan nabijgelegen archeologische vindplaatsen?*
- *Wat is de relatie tussen de bodem en de archeologische sporen?*
- *Wat is de relatie tussen de bodem en de landschappelijke context (landschap algemeen, geomorfologie, ...)?*
- *Is er een bodemkundige verklaring voor de partiële afwezigheid van archeologische sporen? Zo ja, waarom? Zo nee, waarom niet?*
- *Kunnen archeologische vindplaatsen in tijd, ruimte en functie afgebakend worden (incl. de argumentatie)?*
- *Wat is de vastgestelde en verwachte bewaringstoestand van elke archeologische vindplaats?*
- *Wat is de waarde van elke vastgestelde archeologische vindplaats?*
- *Wat is de potentiële impact van de geplande ruimtelijke ontwikkeling op de waardevolle archeologische vindplaatsen?*
- *Voor waardevolle archeologische vindplaatsen die bedreigd worden door de geplande ruimtelijke ontwikkeling en die niet in situ bewaard kunnen blijven:*
 - *Wat is de ruimtelijke afbakening (in drie dimensies) van de zones voor vervolgonderzoek?*
 - *Welke aspecten verdienen bijzondere aandacht, zowel vanuit methodologie als aanpak voor het vervolgonderzoek?*
- *Welke vraagstellingen zijn voor vervolgonderzoek relevant?*
- *Zijn er voor de beantwoording van deze vraagstellingen natuurwetenschappelijke onderzoeken nodig? Zo ja, welke type staalnames zijn hiervoor noodzakelijk en in welke hoeveelheid?*

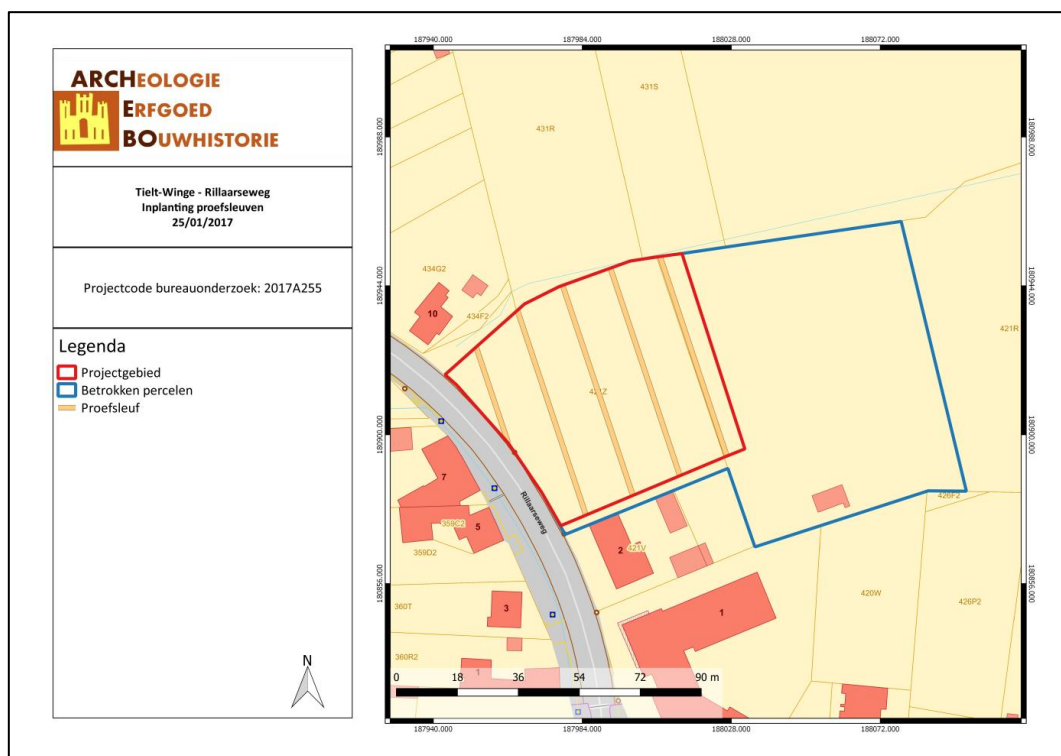
Onderzoeksstrategie, onderzoeksmethode & technieken

Onderzoeksmethode

Om een dekingspercentage te bereik van ongeveer 10% wordt aangeraden te werken met proefsleuven van 2 meter breed met een maximale tussenafstand van 15 meter. Kijkvensters dienen steeds aangelegd te worden, ook als er geen sporen worden aangetroffen en dienen dan om de schijnbare afwezigheid van de sporen te verifiëren. De zijden van de kijkvensters meten maximaal de afstand tussen twee sleuven. Met de kijkvensters of dwarsleuven kan een dekingspercentage van 12,5% bereikt worden, wat wenselijk is voor degelijke uitspraken over het geheel van het terrein. Indien hiervan wordt afgeweken, wordt dit eveneens beargumenteerd.

Afhankelijk van de resultaten van het landschappelijke bodemonderzoek kan een deel van het terrein uitgesloten worden van dit verdere onderzoek, bijvoorbeeld indien bleek dat bepaalde zones waren verstoord door recente vergravingen.

De proefsleuven worden zo aangelegd dat ze zo lang mogelijk zijn. Tijdens het proefsleuvenonderzoek dient de nodige aandacht te gaan naar de bodemopbouw in het plangebied. Tevens dient het aangelegde vlak alsook de storthopen met een metaaldetector op signalen gecontroleerd te worden.

Figuur 3: Inplanting proefsleuven

Het onderzoeksdoel is bereikt wanneer op basis van het vooronderzoek met ingreep in de bodem een voldoende gefundeerde uitspraak kan worden gedaan over de aard, omvang en behoudenswaardigheid van de archeologische waarden in het plangebied en wanneer een eenduidig advies kan worden gegeven voor vrijgave van het terrein, een opgraving of behoud in situ. Om te bepalen of het onderzoeksdoel is bereikt, gebruikt de erkende archeoloog de volgende criteria:

1. Oppervlaktecriterium

Aangezien het principe van het voorgestelde proefsleuvenonderzoek gebaseerd is op een statistische manier van werken is het van belang dat een voldoende ruime dekking wordt verkregen. Bovendien is het van belang dat de spreiding van de sleuven over het hele terrein gewaarborgd wordt zodat uitspraken kunnen worden gedaan over het hele terrein.

2. Inhoudelijke evaluatie

De erkende archeoloog moet eventueel aanwezige archeologische waarden voldoende onderzoeken zodat uitspraken kunnen worden gedaan over onder meer datering, interpretatie en onderlinge samenhang van sporen.

3. Ruimtelijke evaluatie

De erkende archeoloog moet eventueel aanwezige archeologische waarden zodanig onderzoeken dat hij een uitspraak kan doen over de ruimtelijke spreiding van één of meerdere archeologische vindplaatsen in het plangebied.

Voorziene afwijkingen ten aanzien van de Code van Goede Praktijk

Er zijn geen afwijkingen ten aanzien van de Code van Goede Praktijk die voor aanvang van het onderzoek met ingreep in de bodem reeds voorzien zijn.

Figurenlijst

<i>Figuur 1: Kaart met situering van het onderzoeksgebied op de GRB-Kadasterkaart (Geopunt, 2017).....</i>	<i>4</i>
<i>Figuur 2: Toekomstige situatie</i>	<i>5</i>
<i>Figuur 3: Inplanting proefsleuven.....</i>	<i>8</i>